

Ekonomik başarı için insana yatırım şart

Ekonomi Servisi - Stanford Üniversitesi Siyasal Bilimler Profesörü Francis Fukuyama, ekonomik rekabetin siyasi demokrasinin geliştirilmesine bağlı olduğunu söyledi. Türkiye'de insan sermayesine yeterince yatırım yapılmadığını vurgulayan Fukuyama, "Orta gelir statüsünü başarıyla elde ettiniz. Yüksek gelir statüsüne geçmek bir ülke için farklı gelişmeler gerektirir. Türkiye'de orta sınıf, oransal olarak Çin'den daha fazla. Son dönemde hükümete yönelik protestolar, sosyal bir küresel orta sınıfın yükselişinin kanıtı niteliği taşıyor. Siyasi sürdürülebilirlik, katılımı destekleyen bir niteliğe kavuşmalı. Ekonomik büyüme, bu anlayışla mümkün olacak" dedi. **Istanbul Sanayi Odası (ISO)** 12. **Sanayi Kongresi**'nde konuk konuşmacı olarak katılan Fukuyama, "Kalkınma Modelleri

ve Jeopolitiğin Geri Dönüşü" başlıklı konuşmasında, dünyanın Soğuk Savaş sonrasında iki dönem bitirdiğini ve şu anda zorlu olan üçüncü bir döneme girmek üzere olduğunu belirtti. Fukuyama, yeni dönemde gelişmekte olan piyasaların, küresel ekonomide baskın olmasının sonuna geldiğinin görüleceğini dile getirdi.

Stanford Üniversitesi Profesörü Fukuyama, Türkiye'de insan sermayesine yeterince yatırım yapılmadığını vurgulayarak, kalkınmada başarı sağlamak için hem siyasi hem de ekonomik sorunların aşılması gerektiğini söyledi.

Konuşmasında Türkiye'nin kalkınma modelini değerlendiren Fukuyama, gelişmekte olan ülkeler arasında yer alan Türkiye'nin büyüme modelinin, yabancı yatırıma dayalı olduğu için birtakım sorunlar teşkil ettiğini vurguladı. Fukuyama, Türkiye'de

tasarruf oranının da oldukça düşük olduğuna dikkat çekti.

Kadın istihdamı artırılmalı

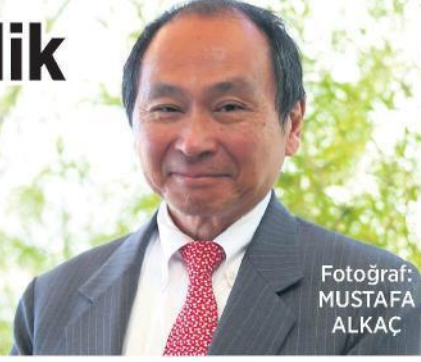
Türkiye'de kadınların işgücüne daha fazla katılması gerektiğini belirten Fukuyama, "Kadın istihdamı, girişimci sayısı ve nitelikli beşeri sermayenin artırılması gerekiyor. Eğer bir toplum kadınların ekonomiye

katılmasını bloke ederse kendini işgücünün yüzde 50'sinden mahrum bırakır. Günümüzde kadınlar erkeklerden daha iyi eğitim alıyor. Daha iyi eğitim almış yüzde 50'yi ekonominin dışında tutmak önemli bir gücü

engellemektir. Nitelikli beşeri sermaye, bütünsel kalkınmanın ve onun başlıca unsurları olan teknolojik gelişmelerin en önemli unsuru. Türkiye'nin beşeri sermayesini hızla geliştirmek için bütünsel bir stratejiye ihtiyacı var" diye konuştu.

Otoriterlik Batı'yla balayını bitirdi

Fotoğraf:
MUSTAFA
ALKAÇ

Soma faciasını 'korkunç' diye niteleyen Prof. Francis Fukuyama, Türkiye'nin geleceğinin siyasi istikrara bağlı olduğunu, ancak toplumda kutuplaşmanın zirveye çıktığını söyledi

Dünyaca ünlü uluslararası ilişkiler teorisyenlerinden Standord Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Francis Fukuyama, Soma'da yaşananların korkunç olduğunu belirterek, "Maden sektöründe güvenlik açısından yüksek standartların sağlanması lazım" dedi.

Soğuk Savaş sonrası kaleme aldığı "Tarihin Sonu" teziyle bilinen Fukuyama, İstanbul Sanayi Odası'nın düzenlediği 12. Sanayi Kongresi için geldiği İstanbul'da Milliyet'in sorularını yanıtladı. Fukuyama, Soma'daki maden faciasında hayatını kaybedenlerin ailelerine başsağlığı dileyerek, şöyle konuştu:

Model ülke umudu

"Soma'da yaşananlar korkunç. Yakınlarını kaybeden ailelere başsağlığı diliyorum. Maden sektöründe güvenlik açısından yüksek standartların sağlanması lazım. Aksi takdirde benzeri kazaların yaşanması kaçınılmaz. Türkiye, gelişmekte olan bir ülke. Modern standartların yakalanması gerekiyor. İş güvenliği ve işçi sağlığı kriterleri sağlanabilmeli. Örneğin ABD, 1920'lerde iş güvenliği yasalarını uygulamaya geçirmiş bir ülke. Madenlerde işçilerin rahat edebileceği koşullar düzenlenmeli."

Fukuyama, Batı'da Ak Parti iktidara geldiğinde Türkiye'nin "model ülke" olacağına dair umutların olduğunu belirterek, "Dış güçleri suçlamak, her zaman iç politikayı idare edebilmekten daha kolay bir yöntem. Ak Parti iktidara geldiğinde, Müslüman bir partinin demo-

kratik bir model yaratabileceğine ve diğer Müslüman ülkelere örnek model oluşturabileceğine dair umutlar vardı. Oyunun demokratik kurallarla oynanacağı inancı oluşmuştu. Ancak son dönemde Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın otokratik eğilimleri var. Cumhurbaş-

kamı Abdullah Gül de Ak Parti'den bir isim ancak kendisinde böyle bir eğilim gözüküyor. Otoriterleşme başlayınca Batılı ülkelerle yaşanan balayı da bitti denilebilir" dedi.

İstikrar vurgusu

Fukuyama, ekonomik kalkınma için siyasi istikrarın önemli olduğunu savunarak, sözlerini şöyle sürdürdü: "Türkiye'nin geleceği, siyasi istikrara bağlı. Ancak şu an toplumda kutuplaşma had safhada ve gerilim çok. Gelecek, bu durumla nasıl baş edilebileceğine bağlı. Liberal demokrasiden daha iyi bir alternatif yok."

Burcu
Karakaş
İstanbul

Yeni Somalar mümkün mü?

Faciadan sonra kömür sektöründe önemli değişiklikler olur mu? Emin değilim. Sektörde fazla on temel mesele varsa; ikisi, üçü çözülür. Kalanı ertelenir. Ondan sonra yeni bir facia beklenir. Niye böyle umutsuz konuşuyorum? Başka bir alandan örnek vererek anlatayım:

Bildiğiniz gibi **Güneydoğu**'daki düşük yoğunlukta savaş **1984**'te başladı ve **29 yıl** sürdü. Erdoğan Hükümetinin yoğun çabaları sonuç verip, **Baş Sıreci** başlayana kadar, yuvarlak hesap 30 bin militan, 5 bin 500 asker, 4 bin 500 sivil hayatını kaybetti.

Bu korkunç bilançoya rağmen... Geçen 29 yılda, şehit ailelerini temsil eden kuruluşlar... Asla "Bu savaşa bir son verin, sorunu konuşarak çözün" demedi.

Halbuki birçok başka ülkede tam tersi oluyor: İç savaşlara en çok şehit yakınları itiraz ediyor, "Benim oğlum öldü, başkasını ölmessin" diyorlar.

Peki, fark nerede? Fark, devletin, şehit ailelerine sağladığı geniş imkânlarda. Hiçbir devlet, bizimki kadar destek olmuyor. "Zaten giden gitti" diye düşünen aileler de, o desteği minnetle karşılıyor.

Büyük ihtimalle Soma'da da benzeri olacak. **TOKİ** ailelere bedava daire verecek. Maaş da başlanıyor. İşadamı **Ferit Şahenk** yetimlerin üniversite masraflarını üstlendiğini açıkladı. Biliyoruz, başka yardımlar da yapılıyor, yapılacak...

Böylece... Türkiye toplumunun devlet destekli **dayanışmacı** ve **kaderci** değerleri, işyancı ruha galebe çalacak. Biraz ceza, birkaç yeni tedbir ile konu kapanıp gidecek.

Aksini düşünen var mı?

Orta sınıf güzellemesi

Tam zamanını hatırlayamadım. İki yıl önce olmalı. Bir tartışma programında konu darbelere geldi. Kamuoyunun yakından tanıdığı iki fikir adamı, özetle şöyle demişti:

"Orta sınıf, çıkan gereği istikrar ister. Şiddetten, kaşkıktan belirsizlikten korkar. Bu yüzden demokrasiyi tercih eder. O nedenle Türkiye'de bir daha darbe olmaz, askeri vesayete dönülmez."

Ben o kadar kesin konuşmadım: "Ekonominin bozulduğunu, güçsüzleşen siyasi partilerin istikrar sağlayamadığını düşünün. Bizim gibi bir ülkede, asker düzen sağlayıcı olarak geri dönebilir. Hatta askeri, demokrasi yanlısı sandığınız orta sınıf çağırabilir..."

Türkiye'nin ve başka ülkelerin 200 yıldır yaşadığı tecrübelerle bakarak ortaya attığım bu **nahoş olasılık**, tahmin edeceğinize gibi programda ilgi görmedi. Başka konulara geçtik...

Olayı hatırlamama... **İstanbul Sanayi Odası**'nın düzenlediği **12'nci Sanayi Kongresi**'nde konuşma yapan, "**tarihin sonu**" teziyle ünlü siyaset bilimci **Francis Fukuyama**'nın söyledikleri neden oldu. Bakın ne demiş:

"Evet, orta sınıf **istikrara** büyük önem verir. Ancak bu durum her zaman demokrasiye yol açmaz. İstikrar isteğinden **otoriterlik** de çıkabilir. Örnek olarak, **1960**'larda **Latin Amerika**'daki orta sınıfların **askeri yönetimlere** verdiği desteği gösterebilirim."

Ben de tam bunu diyordum işte! Neyse... Orta sınıf güzellemesi yapan fikir erbabına duyurulur. Hadi benim söylediklerim bir kulaklarından girdi, diğerlerinden çıktı... Bakalım Fukuyama'ya da kayıtsız kalabilecekler mi?

Bahçivan: Ekonomi 'orta gelir tuzağına' hapsoldü

12. Sanayi Kongresi'nde konuşan ISO Başkanı Bahçivan, "Uygulana gelen, daha çok inşaatçılığa, tüketime ve ranta dayalı ve dış kaynaklara bağımlı büyüme modeli, potansiyelini büyük ölçüde yitirmiş bulunuyor" dedi.

İSTANBUL. AA

İstanbul Sanayi Odası (ISO) Başkanı Erdal Bahçivan, ekonomi başta olmak üzere siyasal ve sosyal birçok alandaki gerçeklerle yüzleşilmesi gerektiğini belirterek, "Çünkü yüzleşme cesareti gösterilmediği için 20. yüzyılı kaybettik. Henüz başında olduğumuz 21. yüzyılı da aynı şekilde kaybetme lüksümüz yok" dedi.

ISO, Türkiye için tehdit oluşturan siyasal, ekonomik ve sosyal alandaki tüm vasatlıkları ortaya koymak ve ortak akıl ile bütünsel bir sanayi stratejisi geliştirerek sürdürülebilir küresel refaha ulaşmak amacıyla 12. Sanayi Kongresi'ne ev sahipliği yaptı."21. Yüzyıla Büyük Yüzleşme" temasıyla Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı'nda gerçekleştirilen kongrenin açılışında, önceki gün Soma'da hayatını kaybeden madenciler için saygı duruşunda bulunuldu, konuya ilişkin kısa bir film gösterildi. Kongrenin açılış konuşmasını yapan Bahçivan, geçmişin gölgesi altında Türkiye'nin sorunlarına yönelik yapılan tartışmaların, toplumu yorgunluk ve umutsuzlukla bir kısır döngüye mahkum ettiğini belirterek, gelinen noktada kimsenin masum olmadığını söyledi. Bahçivan, ISO olarak sahip oldukları birikim ve sorumluluk duygusuyla bu kısır döngü-

yü kırmaya yönelik adım atıklarına işaret ederek, "Bu doğrultuda ekonomi başta olmak üzere siyasal ve sosyal birçok alandaki gerçeklerle, gerçeklerimizle yüzleşmeliyiz. Çünkü yüzleşme cesaretini gösteremediğimiz için 20. yüzyılı kaybettik. Henüz başında olduğumuz 21. yüzyılı da aynı şekilde kaybetme lüksümüz yok" dedi. Vasatlık zincirinin 150 yıldan bu yana Türkiye'nin ayağına dolandığını ifade eden Bahçivan, temel amaçlarının farkındalık yaratmak olduğunu ve bu doğrultuda çalışmalarına devam edeceklerini anlattı. Bahçivan, Türkiye'nin kritik bir eşikte durduğunu belirterek, şöyle konuştu:

"Uygulana gelen, daha çok inşaatçılığa, tüketime ve ranta dayalı ve dış kaynaklara bağımlı büyüme modeli, potansiyelini büyük ölçüde yitirmiş bulunuyor. Ülke ekonomisi 'orta gelir tuzağına' hapsolmuş durumda. Demokratik gelişme, toplumun beklentilerinin geri-

sinde kalmaya devam ediyor. Yeni dünyada en güçlü dönüştürücü kuvvet, bilgidir. Yaygınlaşan belirsizlikleri aşmak ve vasatlıktan kurtulup refah ve esenliğe ulaşmak için yeni bir zihniyet ve yaklaşım gerekiyor. ISO olarak, 'bütünsel kalkınma' yaklaşımını öneriyoruz." Bahçivan, bütünsel kalkınmanın bugünün koşullarında tek yolunun inovasyon olduğuna vurgu yaparak, bankacılık ve finans sisteminin de bütünsel kalkınmanın finansmanına katkı sağlaması gerektiğini anlattı. İnovasyona dayalı büyüme ile yerel ve mikro yatırımların finanse edilmesi gerektiğine işaret eden Bahçivan, şunları kaydetti:

"Finansman için kapsamlı bir vergi reformu zorunludur. Adil vergi reformunun öncelikleri rantların vergilendirilmesi ile kayıt dışılığın önlenmesi olmalıdır. Böylece Türkiye'nin tasarruf oranlarının artırılması sağlanacaktır. Türkiye'nin Avrupa Birliği'ne tam üyeliği sürecinin başarıyla tamamlanması ülkemizin güç ve olanaklarını artıracaktır. Ülkemizin 2015 yılı boyunca G-20 toplantılarına ev sahipliği yapacak olmasını sevinçle karşılıyoruz."

Kuvvetler ayrımı ilkesine ve çoğulculuğa bağlı, insan hak ve özgürlükleri için güvence sunacak demokratik bir anayasanın yapılmasının önemini koruduğunu vurgulayan Bah-

çivan, "Tüm hukuk sisteminin, siyasal partiler ve seçim kanunlarının yenidenmesi gerekiyor. Ekonomik ve toplumsal faaliyetlerin özgürlüğünü güvence altına alan, 'insan odaklı bir devlet' yapılmasına duyulan ihtiyaç giderek artıyor" ifadesini kullandı. Bahçivan, 21. yüzyılı kazanabilmek için eğitimin kapsayıcı, çoğulcu, nitelikli ve eşitlikçi bakış açısına dayanması, üniversitelerin özzerleştirilmesi, akademik farklılaşma ve uzmanlaşmanın teşvik edilmesi gerektiğini söyledi. Şirketlerin büyük çoğunluğunun devleti ve siyasal güçleri etkilemeye çalışan bir iş kültürünün mirasçısı olduğunu anlatan Bahçivan, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Ülkemizde patron şirketi anlayışı hakimdir, profesyonellere güven eksiktir, yatay yapı ve ilişkilerden çok dikey yapı ve ilişkiler belirleyici olmaktadır. Güven, şeffaflık ve küresel değişimlere duyarlılık gelişmiyor. Özel sektör ve kamuda girişimci bir anlayışın ülkemizde yerleşmesi sağlanmalıdır. Dijitalleşme ve sosyal medya iş birliği, paylaşma, uzlaşma eğilimlerine destek veriyor. Bu nedenlerle tüm karar alıcıları, kamu yöneticilerini, şirketlerimizi, üniversitelerimizi ve sivil toplum kuruluşlarımızı yeni kuşakları anlamaya, desteklemeye ve önlereci açmaya çağırıyoruz."